

Lämpimästi tervetuloa TAYS-alueen VIPU- verkostoitumispäivään!

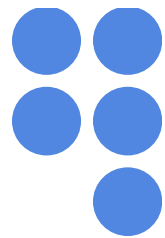
27.9.2022 / Etelä-Pohjanmaa
Seinäjoki
Scandic Seinäjoki

VIP-alueryhmä

TAYS

Sivistystoimen johto: Lari Marjamäki, Kasvatus- ja opetusjohtaja, Kauhajoki **PUHEENJOHTAJA**

Rehtori: Kaisa Isotalo, rehtori, Seinäjoki

Vaatu-edustus/Vaatu-työn alueellinen pj: Aki Halme, konsultoiva erityisopettaja, Tampere

Varhaiskasvatus: Kirsi-Marja Kurkinen, koordinoiva varhaiskasvatusyksikön johtaja, Lempäälä

LAPE- ja/tai OT-toimijat: Sini Stolt, hankepäällikkö, Tulevaisuuden sote-keskushanke, Kanta-Häme

Erikoissairaanhoido: Mervi Mikkonen, nuorisopsykiatrian kuntoutusohjaaja, Tays

Oppilashuolto: Tuire Sannisto, kouluterveydenhuollon ylilääkäri

Yliopistotutkimus: Elina Kontu, psykologian professori, Tampereen Yliopisto

Opettajankoulutus: Minna Mäkihonko, PhD, Head of Degree Studies, Class Teacher Education Team Leader Tampereen yliopisto

Lastensuojelu: Kristiina Ruuskanen, projektipäällikkö MONNI – Lastensuojelun monialainen kehittäminen Kanta-Hämeessä

Aluehallintovirasto: Kati Koskiniemi, ylitarkastaja, Opetus- ja kulttuuritoimen vastuualue **VARAPUHEENJOHTAJA**

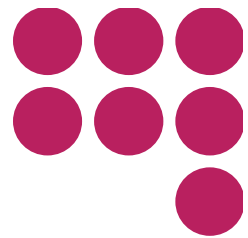
Valteri: Mari Luosa, ohjaava opettaja, (alueellinen VIP-yhdyshenkilö)

**Ketä paikalla
tänään?**

VIP-alueryhmä TAYS

Kehittämisen kärjet 2020-2022

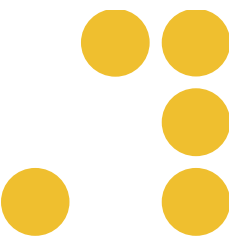
- Parhaillaan työn alla:
- Yleisen tuen vahvistaminen
- Aluehallintovirastojen yhteistyönä järjestettävät ammatillista taitoa ylläpitävien koulutusmoduulien suunnittelua
- Yhteistoimijaverkoston toimintamalli

VIP-johtoryhmälle esitys VIP-toiminnan jatkosta Esityksen kärki:

Vuoden 2022 jälkeenkin alueryhmätoimintaa tulee jossain muodossa jatkaa

Kokoukset toteutetaan lähikokouksina (hybridimahdollisuus)

- 16.9. 2022 Seinäjoki klo 9.00-13.00
- 7.10. Hämeenlinna klo 9.00-13.00
- 25.11.2022 Tampere klo 9.00-13.00

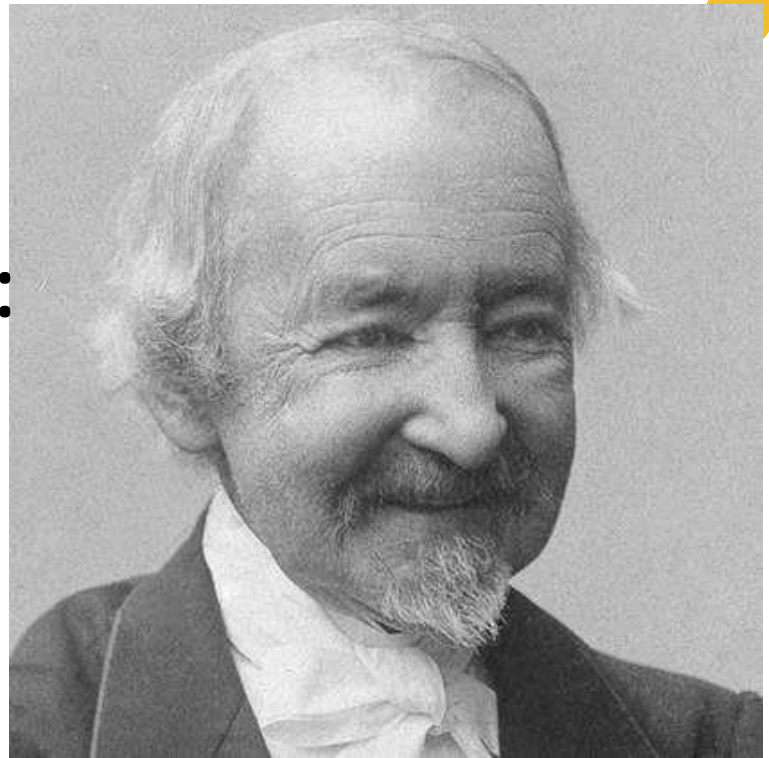
Mietin, mitä haluan Teille viestiä...

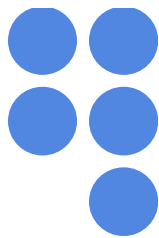
- Z. Topeliuksen ajatus sivistyksestä
  - Millä keinoin siihen kenties voisi pyrkiä?
  - PoL:n "pihvit" säädöksen alussa...

Topeliuksen sivistysidea:

- *"Sivistys on tietoa ja oppimista, mutta ennen kaikkea ihmisyyttä, lämmintä suhtautumista ihmisiin ja kaikkeen ympärillämme olevaan, eli sydämen sivistystä"*

Tässä laissa tarkoitetun opetuksen tavoitteena on tukea oppilaiden kasvua ihmisyyteen ja eettisesti vastuukykyiseen yhteiskunnan jäsenyyteen sekä antaa heille elämässä tarpeellisia tietoja ja taitoja. Lisäksi esiopetuksen tavoitteena on osana varhaiskasvatusta parantaa lasten oppimisedellytyksiä. (PoL 2§ 1 mom.)

Opetus järjestetään oppilaiden ikäkauden ja edellytysten mukaisesti ja siten, että se edistää oppilaiden tervettä kasvua ja kehitystä.

Opetuksessa tulee olla yhteistyössä kotien kanssa. (PoL 3§ 2 – 3 mom.)

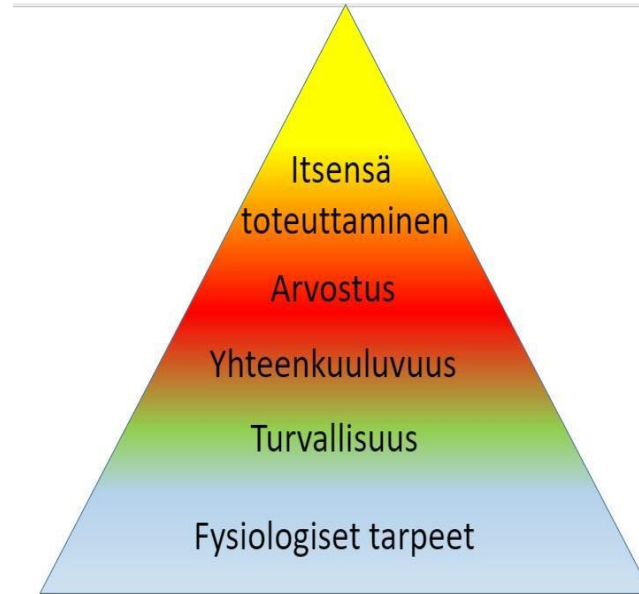
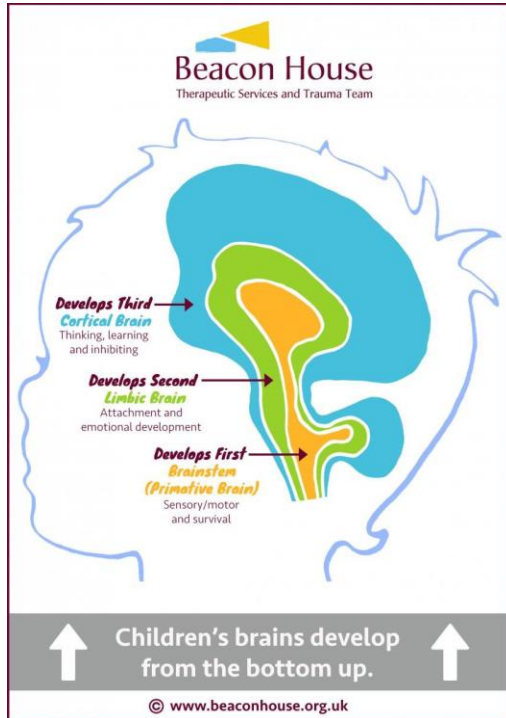
Oikeus saada tukea heti tuen tarpeen ilmetessä (PoL 31§)

Laadukkaan yleisen tuen merkitys monitoimijaisessa verkostossamme!

- Tehokkuudessamme tuotamme paljon paperia ja kirjauksia, mutta viekö se subjektin asiaa eteenpäin?
- Kuka vastaa mistäkin – Mestarin paikat?
  - Meidän kaikkien on tärkeää tietää ”miten paaluttaa omalle tontille”
- Salassapitoko haaste?
  - Yhteistyön mahdollistajat:
    - PoL 40§ Salassapito ja vaitiolovelvollisuus – koskettaa kaikkia toimijoita
    - PoL 41§ 4 mom. *”Opetuksen järjestäjällä on salassapitosäännösten estämättä oikeus saada maksutta oppilaan opetuksen järjestämiseksi välttämättömät tiedot varhaiskasvatuksen tai sosiaali- ja terveydenhuollon viranomaiselta, muulta varhaiskasvatuksen, sosiaalipalvelujen tai terveydenhuollon palvelujen tuottajalta sekä terveydenhuollon ammattihenkilöltä.”*
- Erityislain ja yleislain suhde toisiinsa – vrt. JulkL ja PoL
- **Miksi laadukas yleinen tuki; joka kuuluu kaikille on niin tärkeää...?**

Topeliuksen sivistysidea, eli käsitykseni mukaan ”hyvä, tavallinen ja turvallinen elämä, jonka varrella oppii tärkeitä tietoja ja taitoja” ??? (Kuvat Eskelinen & Lepistö- koulutusmateriaalista)

- Minä pystyn ylittämään itseni
- Minulla on tavoitteita ja minä osaan toimia
- Minun ajatuksillani ja tunteillani on väliä
- Olen osa tätä porukkaa
- Minulla on turvallista olla täällä

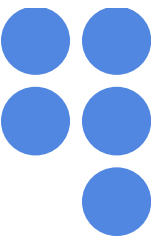
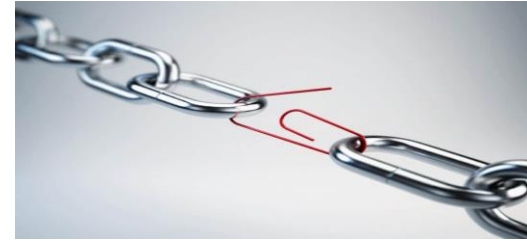
Maslow, 1943

Ihmisen kolme perustarvetta

- * osata (rajat, onnistumisen kriteerit)
- * autonomia (reviiri)
- * saada huomiota (rakkaus)

- **Edward Deci (oik.) & Richard Ryan (vas.)**

- Ammattikasvattajuuteen sisältyy monia vaatimuksia, jotka voivat myös uuvuttaa; vrt. ”kesäloma ei riitä palautumiseen”
  - Miten ihmeessä voisimme olla **armollisempia**?
  - **Unohdetaan akateemiset tavoitteet** siihen saakka, **kunnes ryhmä toimii...**
- Opetus ei ole enää koulun ainoa tehtävä → rooli on moninaistunut ja moninaistuu edelleen; halusimme tai emme
  - Koulun perustehtävän voisi määritellä uudelleen: **pedagogiseksi hyvinvoinniksi**
  - joka voidaan mieltää **(1) osaamisen hankkimiseksi** niin, että **(2) samalla voidaan hyvin** (onnistumisen kokemus)
- Perusasioiden varmistamiseksi jokaisen kohdalla, meidän tulee **panostaa erityisesti perustarpeisiin**, koska vain niiden täytyttyä voimme mahdollistaa oppimista → ”Vain turvallinen mieli voi oppia”

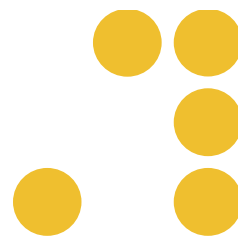

Ajatuksia siihen, kun toimitaan eri asioiden tiimoilla;

- **Keskeistä on, että ”Kaikki pelaa!”**
  - Joukkueen tulee olla sopivan kokoinen ja ilman vapaamatkustajia varustettu!
- **Ole rohkea tuodessasi ajatuksesi esiin** *vailla pelkoa siitä, miten muut siihen suhtautuvat, koska tärkeintä on hyväksyä kaikkien meidän näkemyksemme ja muokata myös omiamme*
- **Harkitse ja pysähdy asian äärelle;** *punnitse asiaasi sopivan monelta kantilta, vaikka yhteiskunta ”painostaakin” nopeisiin ratkaisuihin*
- **Ole oikeudenmukainen, koska epäoikeudenmukaisuuden havaitsevat kaikki;** *kultaisen säännön sisältö antaa ohjeen siihen, miten kenties olisi oikein ja kohtuullista*
- **Ole kohtuullinen;** *sillä kohtuullisuudella suojaat itseäsi ja lähimmäisiäsi*
- **Arvot ovat lopulta tekoja!**

Ohjelma 22.9.2022

11.00	VIP-verkoston tarjoama lounas klo 11-12
12.00	Tervetuloa verkostoitumaan! <i>Lari Marjamäki</i> , VIP-alueyhmän puheenjohtaja ja Mari Luosa, VIP-alueyhdyshenkilö
12.15	Oikeus oppia -tuen työryhmän ajankohtaiset terveiset <i>Erja Vitikka</i> , opetusneuvos, OKM Mitä on vaativa konsultaatio? TAYS-alueen vaatu-toimijat VIP-hankkeiden tavoitteiden ja etenemissuunnitelmien esittely Kolmannen sektorin tuki Järjestöt ja liitot esittäytyvät
14.30	Verkostoitumista ja palvelupolkujen selkeyttämistä yhdessä kahvittelun lomassa
15.45	Nostot ja päätössanat Mari Luosa, VIP-alueyhdyshenkilö
16.00	Kiitos, turvallista kotimatkaa!

Oikeus oppia -tuen työryhmän ajankohtaiset terveiset
Hälsningar från arbetsgruppen för Utbildning för alla
Erja Vitikka, opetusneuvos, OKM / undervisningsråd, UKM
(Tallenne / inspelning 30 min)

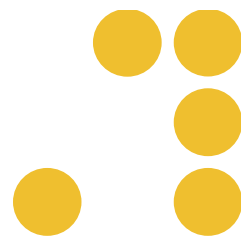

Oikeus oppia –kehittämishjelma: <https://okm.fi/laatuohjelmat>

#oikeusoppia

Mitä on vaativa konsultaatio?

TAYS-alueen vaatu-toimijat

Kirsi Laakso, Elmeri-koulut, TAYS-alueen vaatu-toimijoiden operatiivisen ryhmän jäsen

Rami Virkkala, sairaalaopetus, TAYS-alueen vaatu-toimijoiden operatiivisen ryhmän jäsen

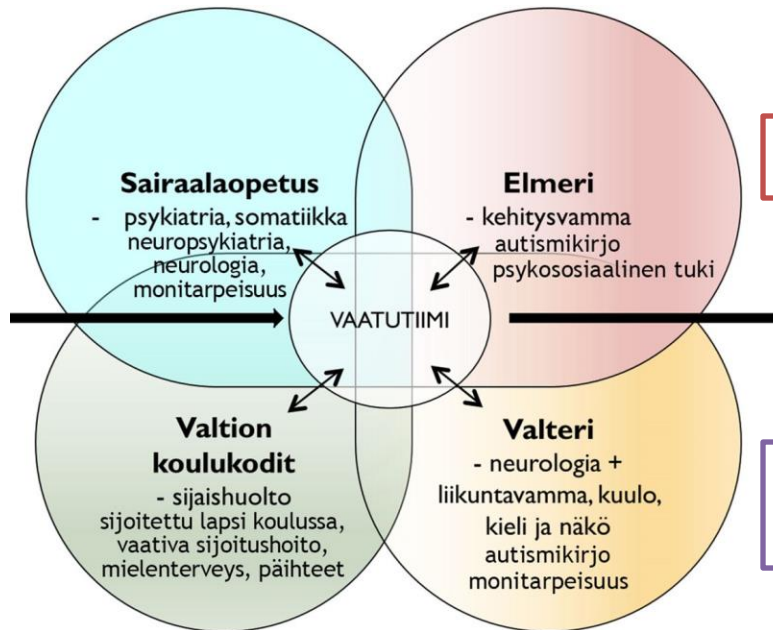

TAYS-alue VAATU-konsultaatioryhmä 2022

Maija Loukonen, erityisopettaja
Aki Halme, erityisluokanopettaja
Tuukka Raitis, koulun johtaja
Matti Varismäki, erityisluokanopettaja

Mari Toivari, erityisluokanopettaja

Ulla Heikkilä, erityisopettaja
Kirsi Laakso, erityisluokanopettaja

Mari Luosa, ohjaava opettaja
Katri Ranta, ohjaava opettaja

Vaativa konsultaatio (*pilotointi 2022*)

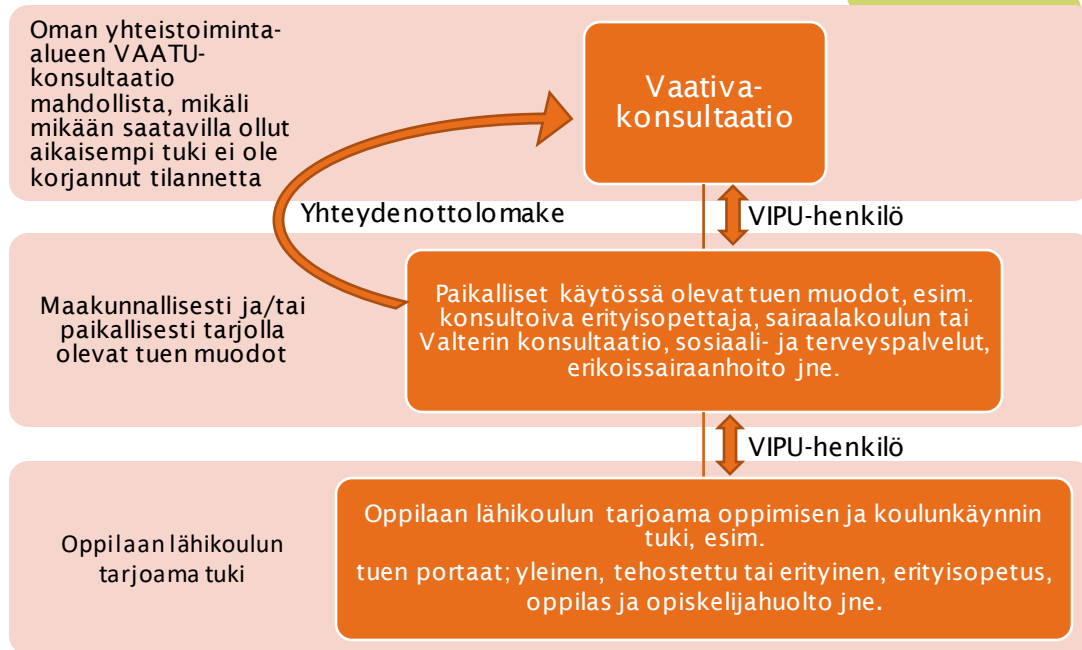
MILLOIN?	TARKOITUS
Lähipalvelut eivät aina riitä turvaamaan kasvua, kehitystä, oppimista ja koulupolkua. Mikäli tarve jatkuu vahvana lähipalveluista ja monipuolisesta tuesta huolimatta, on mahdollista hyödyntää vaativan konsultaation palvelua.	Konsultaation tarkoituksena on vahvistaa paikallista/alueellista pedagogista osaamista, tukea ja monialaista yhteistyötä sekä löytää yhdessä oppilaan lähikoulun kanssa ratkaisuja erityisen vaativiin tilanteisiin. Nämä voivat liittyä <i>esimerkiksi</i> psyykkisiin pulmiin, moni- ja vaikeavammaisuuteen, kehitysvammaisuuteen, autismikirjoon tai muihin neuropsykiatrisiin häiriöihin.

Vaativan konsultaation ensisijaisena tarkoituksena on löytää yhdessä lähitoimijoiden kanssa ratkaisuja lapsen ja nuoren omaan ympäristöön sekä vahvistaa paikallista pedagogista tukea ja monialaista verkosto-yhteistyötä.

Lisätietoja vaativasta konsultaatiosta ja yhteydenottolomakkeen löydät VIP-verkoston kotisivuilta

www.vip-verkosto.fi

Palvelu on käytettävissä koulupäivinä

YKSILÖKONSULTAATIO

- Yksilökonsultaation keskiössä yhden lapsen/nuoren oppimisen ja koulunkäynnin tukeminen.

150 €
(+alv 24%)

PEDAGOGINEN YLEISKONSULTAATIO

- Pedagogisessa yleiskonsultaatiossa tarkastellaan esimerkiksi ryhmän toimintaa.

250 €
(+alv.24%)

1-2 etäohjausta ja
tarvittaessa konsultaatiokäynti

Tilaamiseen tarvitaan lupa opetuksen järjestäjältä, jota laskutetaan.

Opetuksen järjestäjän vastuulla on varmistaa, että sillä on tarvittaessa oikeus tarvittavien tietojen antamiseen konsultaation toteuttamista varten.

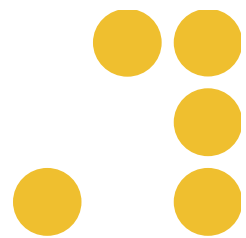

VIP-verkoston Vaatu-toimijat ja vaativan konsultaation palvelu

[Vaativa konsultaatio](#)

VIP-hankkeiden tavoitteiden ja etenemissuunnitelmien esittely

VIP-hankkeet / TAYS

LINK - Pirkanmaan tuen jatkumot ja toimivat verkostot, Tampereen kaupunki ja koko Pirkanmaa

VIPU-voimaa, Lapua ja koko Etelä-Pohjanmaa

Vipu-voimaa! - tuen verkostojen rakentaminen Etelä-Pohjanmaalla

Tuen kehittämisen koordinaattori Carita Jussinmäki ja Erityisopetuksen rehtori Heidi-Marja Hannuksela

Etelä-Pohjanmaan Vipu-verkosto

VIPU-verkostoitumispäivä
Heidi-Marja Hannuksela ja Carita Jussinmäki
27.9.2022

Vipu-voimaa!- hankkeen tukitiimi

Heidi-Marja Hannuksela

KM, erityisopettaja, ratkaisukeskeinen neuropsykiatrinen valmentaja

Erityisopetuksen rehtori, Ilmajoki

heidi-marja.hannuksela@ilmajoki.fi

044-4191 680

Carita Jussinmäki

KM, erityisopettaja, ratkaisukeskeinen neuropsykiatrinen valmentaja

Tuen kehittämisen koordinaattori, Lapua

jussinmaki@lapua.fi

044-4 432

Osaajan yhdyshenkilö

Kesäyliopiston koulutusasiantuntija
(Osaaja, Etevä, täydennyskoulutus)

heli.kaunisto@epky.fi

p. 050 431 7074

Tukitiimi

- VIPU-henkilöiden työn tukena toimii **Vipu-voimaa! -hankkeen** tukitiimi, joka sparraa rakenteiden ja toimintamallien kehittämistä laajempina kokonaisuuksina.
- Tukitiimissä sisällöstä ja toiminnasta vastaavat erityisopetuksen rehtori Heidi-Marja Hannuksela Ilmajoelta ja **tuen kehittämisen koordinaattori** Carita Jussinmäki Lapualta.
- Verkoston kokonaisuutta koordinoi koulutusasiantuntija Heli Kaunisto Etelä-Pohjanmaan korkeakouluyhdistyksestä.
- Yhteistyö valtakunnallisen vaativan erityisen tuen verkoston (VIP-verkoston) ja Oppimis- ja ohjauskeskus Valterin kanssa on tiivistä.

Kehittämistyö kunnissa

Oppimisen tuki ja
inkluisio - OTI-hanke

Oppimisen ja koulunkäynnin
tukeen sekä inkluisioiden
toimeenpanoon liittyvien
opetuksen järjestelyjen
suunnittelu ja toteuttaminen
verkostoissa

Vipu-voimaa!
-hanke

Vaativan erityisen tuen,
ennaltaehkäisevien
toimintamallien ja varhaisen
tuen kehittäminen
inklusiivisissa
toimintaympäristöissä

Maakunnallisen
tuen verkoston
vakiintuminen

Vipu-voimaa!

on yhteinen eteläpohjalainen voimannäyte, jossa tuetaan tuen kehittämistä Etelä-Pohjanmaalla tarvelähtöisesti ja suunnitelmallisesti. Keskeisinä toimijoina ovat kuntien VIPU-henkilöt. Perustettava tukitiimi toimii VIPU-henkilöiden työn tukena sekä ohjaa ja suunnittelee kehittämistä laajempina kokonaisuuksina.

Verkosto rakentuu kuntien yhteistyöverkosto Osaajan alle.

Kehittämistyön keskeisenä tavoitteena ovat inklusion toteutukseen liittyvien opetuksen ja monialaisen yhteistyön rakenteiden ja toimintamallien kehittäminen ja käyttöönotto huomioiden sekä ennaltaehkäisevä näkökulma että vaativa erityinen tuki. Sisällöllinen laajuus ja monialaisuus varmistetaan yhteistyöllä varhaiskasvatuksesta esi- ja perusopetukseen sekä hyödyntämällä yhteistyötahoja ja ristikkäishankkeita.

VIPU-henkilöt

Alajärvi/Vimpeli

Hanna Luoma-aho
Sanna Korjonen

Alavus

Jatta Rasi
Riitta Soukkala

Evijärvi

Maria Lindholm

Ilmajoki

Heidi-Marja Hannuksela
Mira Nieminen

Isojoki

Susanna Länsivuori-
Lahtinen

Isokyrö

Sari Markkula
Leena Valli

Kauhava

Raija-Liisa Hakala
Tiina Hemminki

Kauhajoki

Mari Einola
Lari Marjamäki

Kuortane

Tiina Rantanen
Niina Kara

Kurikka

Maarit Hietaharju-
Nisonen
Kati Kohtamäki

Lappajärvi

Soile Rannila

Lapua

Carita Jussinmäki
Ville Joensuu

Seinäjoki

Ville Järvi
Tiina Hauta

Soini

Pasi Huvila
Irma Nukarinen

Teuva

Miia Mikkilä

Ähtäri

Heli Akonniemi-Haipus
Heli Ahomaa

Vipu-verkoston rooli hankkeessa

- Vipu-verkosto on tuen maakunnallinen kehittämisverkosto, jonka ydintehtävänä on kehittää oppimisen ja koulunkäynnin tuen rakenteita ja toimintamalleja paikallisella tasolla.
- Keskeisinä toimijoina ovat kuntiin nimetyt VIPU-henkilöt. VIPU-henkilöt edustavat oppimisen ja koulunkäynnin tukea ja opiskeluhoollon palveluita.
  - VIPU-henkilöt ovat opetus- ja kulttuuriministeriön pyynnöstä nimettyjä VIP-verkoston yhdyshenkilöitä, jotka ovat avainroolissa paikallisessa kehittämisessä.
  - Se, millaiseksi VIPU-henkilön toimenkuva omassa kunnassa ja kehittämisverkostossa muotoutuu, voi vaihdella kunnittain.
- Vipu-verkosto rakentuu osaksi Osaajan toimintaa. Verkoston rakentamisen ja vakiinnuttamisen mahdollistajana lukuvuonna 2022-2023 toimii Vipu-voimaa! -hanke.
- Luvassa on hyviä hetkiä osaamisen jakamiseen ja toiminnan kehittämiseen yhdessä 17 eteläpohjalaisen kunnan kanssa.

Vipu-voimaa! -hankkeen maakunnalliset tavoitteet

- Tuen rakenteiden ja toimintamallien kehittäminen
  - Varhaisesta tuesta vaativaan erityiseen tukeen
  - Tuen yhtenäinen jatkumo varhaiskasvatuksesta esi- ja perusopetukseen
- Monialaisen yhteistyön kehittäminen
  - Uusien, konkreettisten yhteistyön rakenteiden luominen (SISOTE)
  - Yhdessä tekemisen kulttuurin vahvistaminen ja luottamuksen rakentaminen
- Osaamisen vahvistaminen
  - Tietojen ja kokemusten jakaminen tuen verkostoissa
  - Koulutukset

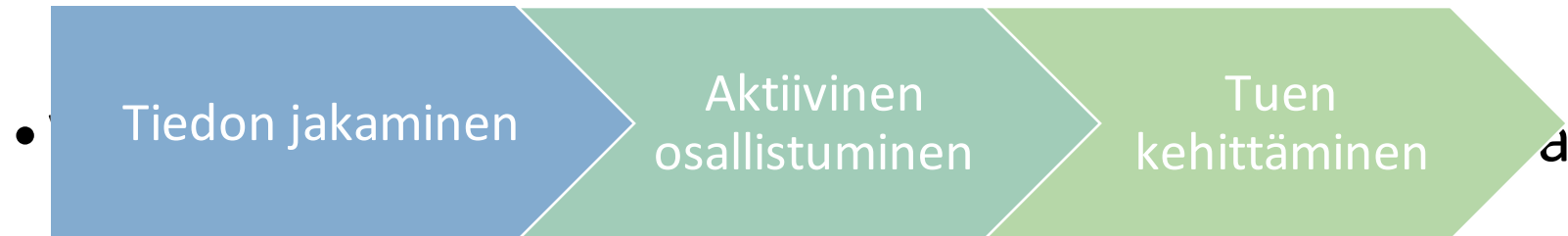

VIPU-henkilön tehtävät (valtakunnallinen)

- **verkostoituu** aktiivisesti muiden toimijoiden kanssa
- **saa tietoa** ennalta ehkäisevän ja varhaisen tuen sekä vaativan erityisen tuen kehittämisestä VIP-verkostossa
- **saa** ajankohtaista tietoa opetus- ja kulttuuriministeriön, sosiaali- ja terveysministeriön, Opetushallituksen ja Terveystieteiden tutkimuskeskuksen (THL) toimialueiden asioista ja hankkeista (erityisesti oppimisen ja koulunkäynnin tuki sekä opiskeluhoito)
- **osallistuu** järjestettäviin tilaisuuksiin (koulutukset, webinaarit, seminaarit jne.)
- **kokoaa** koulujen / kuntien / opetuksen järjestäjien / opiskeluhoitopalveluiden oppimisen ja koulunkäynnin tukeen liittyvän yhteistyön kehittämistarpeita ja **välittää** kehittämisohjeita oman alueensa VIP-alueille sekä VIP-verkoston toimijoille
- **edistää** osaltaan saamansa tiedon, koulutuksen ja kokemuksen perusteella **paikallisten toimintamallien ja yhteistyön rakenteiden** luomista, kehittämistä ja ylläpitämistä VIP-alueen tuella
- **huolehtii tiedon välittämisestä varhaiskasvatuksen toimijoille**, erityisesti mikäli omasta kunnasta ei ole erikseen nimettyä varhaiskasvatuksen edustajaa VIPU-yhdyshenkilöksi
- **välittää** yhdyshenkilönä saamaansa **tietoa sekä ajankohtaisia asioita** tiedoksi omassa kunnassaan ja koulussaan: sivistystoimen johdolle ja rehtoreille / opiskeluhoitopalveluiden esihenkilöille ja johdolle opettajille / varhaiskasvatuksen opettajille / opiskeluhoitopalveluiden ammattilaisille (koulupsykologit, koulukuraattorit, kouluterveydenhoitajat ja -lääkärit)

Vipu-henkilön tehtävät (Etelä-Pohjanmaa)

- Edistää paikallisten toimintamallien ja yhteistyön rakenteiden luomista, kehittämistä ja ylläpitämistä
- Osallistuu verkoston tapaamisiin (Etelä-Pohjanmaalla/TAYS-alueella)
- Saa tietoa ja välittää sitä eteenpäin omassa

Vipu-voimaa! Mitä tehdään 2022–2023

- Kuntien omat tarpeet ja kehittämiskohteet edellä jokaisen oppilaan parhaaksi!
- Paikallisen ja maakunnallisen tason toimintamallien tuunaaminen ja yhtenäistäminen
  - perhekeskustoiminnan yhteistyörajapintojen kehittäminen
  - palveluihin ohjautuminen huomioiden hyvinvointialueiden tuomat muutokset
  - oppilashuollon toimivien mallien vahvistaminen ja jakaminen
  - sairaalakoulukonsultaatio
- Esimerkkejä konkreettisista toimintamalleista
  - poissaolojen syiden järjestelmällinen kartoittaminen
  - koulua käymättömien oppilaiden kokonaisvaltainen tuen järjestäminen
  - lastensuojeluilmoitusten yhteistyöpinnat
  - toiminta-alueittain opiskelu, sivistyspalveluiden ja vammaispalvelun rajapinnat
  - yhteisöllinen oppilashuoltotyö, esimerkiksi hyvinvoinnin vuosikello
  - sijoitetut oppilaat

Vipu-voimaa! Mitä tarjotaan 2022–2023

Vipu-pajat

(Vipu-tapaamiset 3h)

- ★ Opetuksen ja monialaisen yhteistyön toimintamallien ja rakenteiden kehittäminen maakunnallisesti
- ★ Sparrausta kuntien omaan kehittämistyöhön (rakenteet, toimintamallit)
- ★ Vipu-henkilöille
- ★ Etä- ja lähitapaamiset

Voimakahvilat

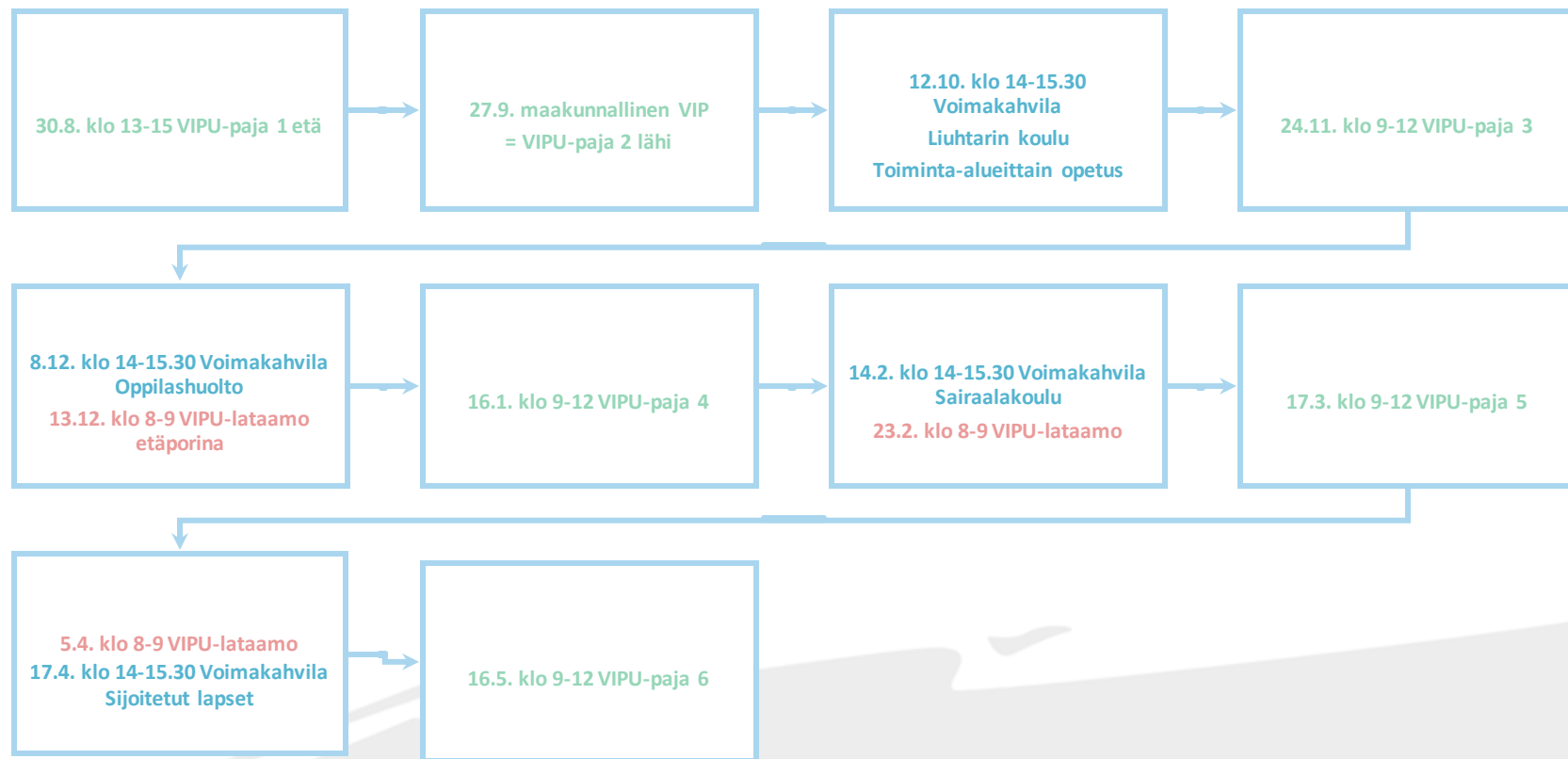
(pedagogiset kahvilat 1,5 h)

- ★ Tiedon jakamiseen
- ★ Tiettyjen toimijoiden koolle kutsumista
- ★ Esitellään kuntien hyviä käytänteitä
- ★ Alustus teemaan, myös VIP-videot/kuntakäytänteet
- ★ Kaupunkien toimijoille ja verkostoille Vipuhenkilöiden lisäksi

Vipu-lataamo

(porinatuokiot 1 h)

- ★ Vipuhenkilöiden vapaamuotoisia tapaamisia
- ★ Etätapaamiset

Voimakahvila toimariopettajille

Hei sinä toiminta-alueittaista opetusta antava opettaja!

Tule mukaan verkostoitumaan maakunnan toimariopettajien yhteiseen iltapäivään ke 12.10.2022 klo 14 - 15.30 Liuhtarin koululle Lapualla. Tarjolla kahvia, teetä ja pientä purtavaa.

Tilaisuuden järjestää Vipu-voimaa! -hanke.
Tervetuloa!

Carita & Heidi-Marja

Ilmoittaudu sähköpostilla heidi-marja.hannuksela@ilmajoki.fi pe 30.9.2022 mennessä.

Viestiin tiedoiksi ilmoittautujan: nimi, kunta ja koulu, jonka toiminta-alueittaisessa opetuksessa työskentelet ja mahdolliset ruoka-aineallergiat.

Liuhtarin koulu löytyy osoitteesta: Ränkimäentie 2, 62100 Lapua.

Koulutuksia kehittämisen tukena

→ Seuraa koulutustarjontaa Osaajan
koulutuskalenterista

<https://epky.fi/kesayliopisto/koulutustarjonta/osaaja/>

→ Koulutuskalenteri Kauhajoen vetämän Etelä-
Pohjanmaan täydennyskoulutushankkeen kanssa
tarkentuu myöhemmin

Vipu-henkilön kuntatehtävä

Vastaa jamboard-kysymyksiin 30.9.2022 mennessä

https://jamboard.google.com/d/11tjTs45cgJXudZLImlAFPrddcrt-9agnrlM8ugsa3_0/edit?usp=sharing

- Kuka olet, millä nimikkeellä toimit?
- Onko kunnassanne tuen/erityisopetuksen kehittämisryhmää/tiimiä/ohjausryhmää tai vastaavaa? Keitä ryhmään kuuluu?
- Millaisia tuen asioita kunnassanne kehitetään parhaillaan tai mitä haluttaisiin kehittää? Mikä yleisesti ottaen puhututtaa tuen kentällä?

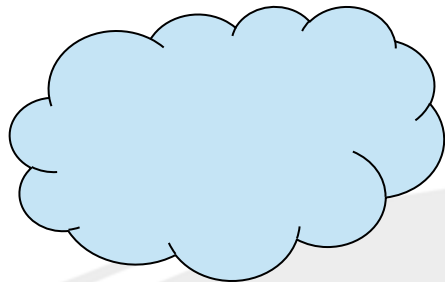
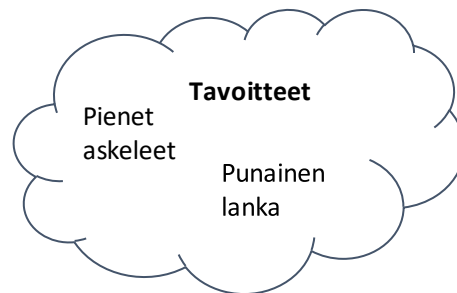
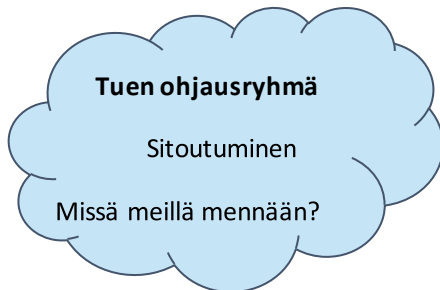
Kehittämistyö kunnissa

Tiedon jakaminen

Aktiivinen
osallistuminen

Tuen
kehittäminen

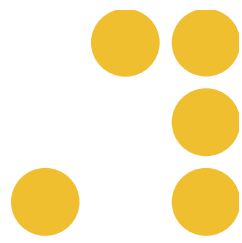
Mitä seuraavaksi?

Kolmannen sektorin tuki

Järjestöt ja liitot esittäytyvät

Kehitysvammaisten Tukiliitto
Malike-toiminta,
Susanna Tero

**Toimintavälineillä kohti
yhdenvertaista osallistumista
päiväkodissa ja koulussa**

Malike

Matkalle, liikkeelle, keskelle elämää

Malikkeen tehtävänä on edistää vaikeasti vammaisten ihmisten mahdollisuuksia osallistua ja saada kokemuksia uusista asioista toimintavälineitä hyödyntäen.

- Lisää osallistumisen mahdollisuuksia vaikeasti vammaisille lapsille ja aikuisille, jotka tarvitsevat toimintavälineen ja toisen ihmisen apua voidakseen osallistua ja liikkua.
- Edistää yhdenvertaisuutta vaikuttamalla vaikeasti vammaisten lasten ja aikuisten osallistumisen sekä toimijuuden toteutumiseen.
- Järjestää koulutusta, kursseja ja tapahtumia.
- Tuottaa tietoa, jakaa kokemuksia ja vaikuttaa osallisuutta edistäviin asioihin, esimerkiksi toimintavälineiden saatavuuteen.
- Tilaa Malikkeen sähköinen uutiskirje (ilmestyy noin kerran kuussa)
uutiskirje.tukiliitto.fi -> Malikkeen verkostoposti

A woman with long brown hair, wearing a teal hoodie, is sitting on a wooden pier. She is looking out at a calm lake. Two children are in strollers on the pier. The child in the foreground is wearing a blue jacket and pink socks. The child in the background is wearing a grey jacket and a blue scarf. The lake is very still, reflecting the sky and the pier. The text is overlaid on the right side of the image.

Jokaisella lapsella on oikeus yhdenvertaiseen osallistumiseen

Lapsen yhdenvertainen osallistuminen perustuu kansainvälisiin sopimuksiin sekä eri toimialoja ohjaaviin lakeihin ja suunnitelmiin, niiden toteutuminen edellyttää toimia meiltä kaikilta.

YK:n yleissopimus lapsen oikeuksista (SopS 59-60/1991)

YK:n yleissopimus vammaisten henkilöiden oikeuksista (27/2016)

Yhdenvertaisuuslaki (1325/2014)

Va rhaiskasvatuslaki 540/2018

Va rhaiskasvatussuunnitelman perusteet 2022

Perusopetuslaki (628/1998)

Perusopetusasetus (852/1998)

Perusopetuksen opetussuunnitelman perusteet 2014

Kokemuksia ulkopuolelle jäämisestä

- Vahvasta oikeus- ja lakiperustasta huolimatta lapsilla on edelleen kokemuksia ulkopuolelle jäämisestä.
- Koetaanko mukautukset ylimääräisinä tai valinnaisina? -siitäkin huolimatta, että kohtuullisten mukautusten epääminen on lain mukaan syrjintää.

Vammainen oppilas ei päässyt mukaan koulun retkelle. Koulun mukaan retkeä ei ollut mahdollista järjestää esteettömäs... Näytä lisää

helsinginuutiset.fi

**Vammainen oppilas jäi opintoretken ulkopuolelle –
Syrjintä maksoi kunnalle 1 500 euroa**

Lapselle tulee antaa tietoa välineistä ja mahdollisuuksia kokeiluihin.

LIIKKEELLE PIENESTÄ PITÄEN

Toimintavälineet varhaiskasvatuksessa vaikeasti vammaisen lapsen kasvun ja osallistumisen tukena

Lapsen oikeudet kuuluvat jokaiselle lapselle. YK:n Lapsen oikeuksien sopimus velvoittaa turvaamaan jokaiselle lapselle oikeuden täysipainoiseen lapsuuteen sekä kasvuun ja kehitykseen. Sopimuksessa korostetaan kaikkien lasten yhdenvertaista oikeutta osallistumiseen.

Tukea välineiden kokeiluun päiväkodissa

Toimintavälineet varhaiskasvatuksessa vaikeasti vammaisen lapsen kasvun ja osallistumisen tukena

- Tarjoamme maksutta
- erilaisten toimintavälineiden kokeilua varhaiskasvatuksen yksiköissä, joissa on vaikeasti vammaisen lapsi/lapsia
(monitoimirattaat, maastopyörätuoli, pienoispöytätuoli, pystyasennon tuki, kelkkoja lumella liikkumiseen)
- tietoa, tukea ja ohjausta toimintavälineiden käyttöön ja hankintaan

Tukea välineiden kokeiluun koulussa

- Liikuttava koulupäivä esitteeseen on koottu tiiviisti oppilaan yhdenvertainen oikeus osallistumiseen koulussa
- Kaikki liikkuu - kärry kiertää! -peräkärry tarjoaa mahdollisuuden toimintavälineiden kokeiluun omalla alueella.
- Tavoitteena on, että kärry kiertää alueella ollessaan esim. useammalla koululla www.malike.fi

Liikuttava koulupäivä

Kaikilla lapsilla on oikeus osallistua
toiminnalliseen oppimiseen, välituntileikkeihin
koululiikuntaan ja muuhun koulun toimintaan

allistuminen tukee lapsen oppimista ja viihtymistä koulussa. Onnistumisen kokemukset
rantavat itsetuntoa. Yhteisen tekemisen kautta jokainen löytää paikkansa, ja voi löytä
sia kavereita.

minnalliset työtavat ja liikkuminen edistävät eri oppiaineiden sisältöjen oppimista.
tiiviset välitunnit ovat tärkeä osa koulupäivää. Välitunneilla ystävystytään ja ryhmäydyt
ten omilla ehdoilla. Kouluilla on velvollisuus huolehtia, että kaikki voivat osallistua myös
untatunneille. Siihen tarvitaan luovuutta ja soveltamista, joskus myös apuvälineitä,
stajan tukea tai kuljetuksen järjestämistä.

okset omaksuvat toisiltaan ja aikuisilta toimintatapoja sekä asenteita, joilla he tulevaisuu
uisina toimivat.

Tietoa, koulutusta ja välineiden kokeilua

- Malike tarjoaa neuvontaa sekä koulutusta apu- ja toimintavälineiden käyttöön ja hankintaan.
- Soveltavan liikunnan apu- ja toimintavälineitä vuokraavia tahoja www.valineet.fi
- **Ulos talosta, pois pihasta –toimintavälinekoulutus** tarjoaa tietoa ja ratkaisuja vaikeasti vammaisten lasten ja aikuisten osallistumiseen ja osallisuuden mahdollistamiseen toimintavälineitä hyödyntäen.
- Malikkeen ja alueellisen yhteistyökumppanin organisoima verkkovälitteinen **Yhdenvertaisuutta toimintavälineillä -aamukahvit** kokoaa kuntalaiset, poliittiset vaikuttajat ja kunnan päättäjät sekä toimintavälineiden käyttäjät ja perheet yhteisen suunnittelun äärelle pohtimaan toimintavälineiden tarvetta alueella.

Hyviä käytäntöjä

- Kunnan liikuntatoimet, kuten Turku ja Oulu ovat hankkineet välineitä yhteiskäyttöön.

<https://www.ouka.fi/oulu/liikunta-ja-ulkoilu/valinelainaus>

<https://www.turku.fi/kulttuuri-ja-liikunta/liikunta/harrastamaan/soveltavat-liikuntapalvelut/vuokrattavat-soveltavan>

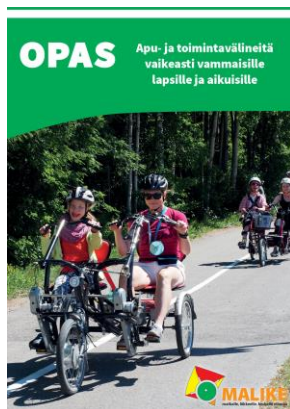
- Tampereen kaupungin opetustoimi on hankkinut välineitä yhteiskäyttöön.

<https://opi.tampere.fi/lupaliikkualupaharrastaa/perusopetus/soveltavaliikunta/liikkumisenapuvalineet/>

- Vantaan kaupungin opetustoimi on hankkinut välineitä erityisopetuksen luokille Itä- ja Länsi-Vantaalle.

Oppaita apu- ja toimintavälineistä

- Löydät ladattavan oppaan Malikkeen kotisivuilta www.malike.fi osiosta Tietoa

Lapsella on oikeus leikkiä

Malikkeen video Lapsella on oikeus leikkiä on upotettu esitykseen Kehitysvammaisten Tukiliiton YouTube-kanavalta Malikkeen soittolistalta <https://www.youtube.com/watch?v=L7TiTHJve7g>

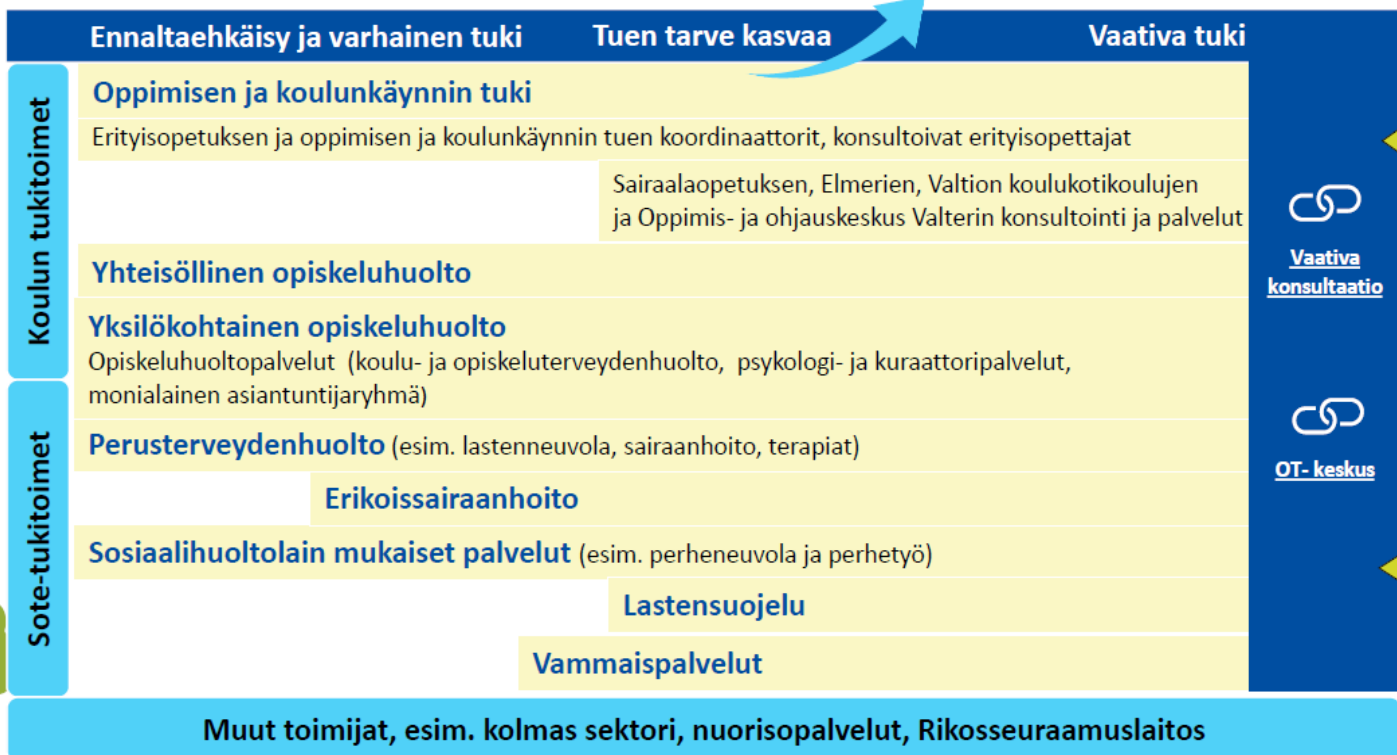

Kunta

Hyvin-
vointialue

Erva-/
YTA-alue

Lasten ja nuorten monialaiset palvelut

Vaativa erityisosaaminen esi- ja perusopetuksessa

Vaativin sosiaali- ja terveydenhuollon erityisosaaminen

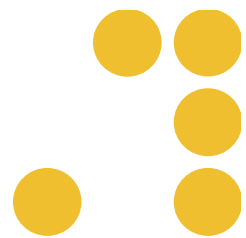

Ohjeet pienryhmätyöskentelyyn:

- Jakaannutaan ryhmiin, jossa on eri kuntien edustajia
- Esittele aluksi itsesi ryhmälle lyhyesti kuvan avulla (alueesi, työnkuvasi, mihin sijoitut kuvan palveluissa?)

1. Tutustukaa vaativan tuen oppilaaseen (caset jaetaan ryhmille)
2. Jakakaa ryhmässä oman kunnan/alueen toimintamalleja ja käytänteitä
(Esim. Miten kunnassanne toimitaan tämän tyyppisen oppilaan osalta? Missä opetus järjestetään? Keneen ollaan yhteydessä? Monialainen yhteistyö? jne.)
3. Millainen olisi ideaali tilanne? Jos olisit oppilaan vanhempi / huoltaja, miten toivoisit, että koulupolku etenisi / järjestyisi?
4. Miten monialaisia verkostoja voisi jatkossa vielä vahvemmin hyödyntää?
Valmistautukaa lopuksi esittämään tiivis nosto ryhmän keskusteluista liittyen verkostojen toimintaan ja yhteistyöhön jatkossa.

Työskentelyn tukena ryhmissä on kuva: Lasten ja nuorten monialaiset palvelut

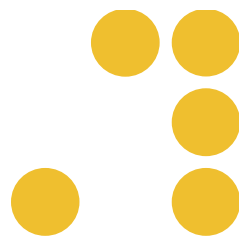
Kahvitarjoilu

Verkostoitumista ja palvelupolkujen
selkiyttämistä ryhmissä

Ajankohtaista tiedotettavaa:

Käyttäytymisellään reagoivat lapset ja nuoret -teemaryhmän ja avin webinaari

26.9.2022 klo 14-16 . Kohderyhmä opetuksen ja varhaiskasvatuksen järjestäjien, koulujen ja opiskeluhuollon sekä varhaiskasvatuksen johto ja suunnittelijat.

<https://avi.fi/tapahtuma/-/c/1049218>

Toiminta-alueittain järjestettävä opetus –teemaryhmän ja avin webinaareille jatkoa; aiheena perusopetuksen ja toisen asteen nivelvaihe

<https://avi.fi/tapahtuma/-/c/1054406>

- 29.9. klo 13:15-16 Mahdollisuudet perusopetuksen jälkeen

Sijoitetut lapset -teemaryhmä mukana järjestämässä alaseminaaria sijoitettujen lasten koulunkäynnistä Valtakunnallisilla lastensuojelupäivillä (4.-5.10.2022) 5.10.2022 iltapäivällä

VIP-verkoston tutkijakollegiumin webinaarit.

Alustavat teemat

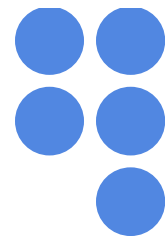
1.11. klo 14-16. Käsitteitä ja teoriaa – inkluusio ja
vaativa tuki

7.11. klo 14-16. Yhteistyö ja vuorovaikutus

15.11. Klo 14-16. Autismikirjo ja neuropsykiatriset
häiriöt

Oikeus oppia –webinaari 10.11.

VIP-päätösseminaari/webinaari 7.12.
kaikille VIP-verkoston toimijoille

Seuraava TAYS-alueen VIPU-tapaaminen järjestetään etänä

9.11.2022

klo 12.15-15.15

Kiitos osallistumisestasi!

Tack för att du deltog!

Jaa yhteisössäsi, kunnassasi tai alueellasi kehitetty [käytänne](#)

Työniloa syksyyn!

